

1. 14. ja 15. jaanuaril 1934 osalesid ühe linnavolikogu valimistel järgmised valimisliidud (sulgudes valituks osutunute arv): "Eestlaste Edumeelne omavalitsus" (5), "Erapooletu uuendusliit" (2), "Kandidaatide nimekiri" (1), "Käsitöölised, väikemajaomanikud ja väikepalgalised" (1), "... Eestlaste Liit" (1), "... laste esindus" (1), "Töölised ja väikemajaomanikud" (1), "Vene valijate liit" (2), "Vabadussõjalaste rahvaliidumine" (1). **Mis linn?**
2. See teooria käsitleb süsteemi parameetrite ja välistegurite sujuva muutumisega kaasnevat süsteemi oleku järsku (hüppelist) muutumist. Teooria lõi 1972. aastal prantsuse matemaatik René Thom (1923–2002). **Mis teooria?**
3. Eesti krooni juubeliaastal oleks paslik küsida: **kes kujundas 1- ja 2-kroonised paberrahatähed?**
4. Selle haisupuuliste sugukonna kuuluva taimeperekonna kodumaa on troopilises Aafrikas, kus teda looduslikult kasvab umbes 125 liiki. Taime on kultiveeritud Lõuna-Ameerikas. Seemneist, nn ... pähklitest, valmistatakse toniseerivaid ravimeid ja jooke. Kõige rohkem kasvatatakse guurot ehk läikivat ... (... *nitida*). **Mis taim?**

5. Kuulete Doris Day´d (Doris Mary Ann Kappelhoff) esitamas laulu „Whatever Will Be, Will Be” (“Que sera, sera”) filmist „The Man Who Knew Too Much” („Mees, kes teadis ülearu”, 1956). Laul võitis Oscari parima filmimuusika eest ning saavutas suure populaarsuse nii Ameerikas kui ka Euroopas. **Kes on selle filmi lavastaja?**

6. Kes on pildil olevad isa ja poeg?

7. See pallimängur ja treener on sündinud 1969. aastal Petseris. Kolmel korral (1990, 1992, 1994) on ta tulnud Eesti karikavõitjaks, aastatel 1992–2000 kuulus Eesti koondisse. 2006. aastast on ta ühe meeskonna abitreener ja 2014. aastast Eesti koondise peatreener. Ta on juhendanud ka Eesti noormeeste koondist. 2016. aastal omistati talle treeneri 7. kutsetase. **Kellest on jutt?**

8. Alates 1987. aastast nimetatakse selles riigis kehtivat riigikorda kuuendaks vabariigiks. Tegemist on presidentaalse vabariigiga, riigipeaks on president, kelle ametiaeg kestab viis aastat. Parlament (Gukhoe) on 300-liikmeline, ühekojaline ja valitakse iga nelja aasta järel. Peamised erakonnad on parempoolne Saenuri ja vasaktsentristlik Demokraatlik Ühtsuspartei. **Mis riik?**

9. Selle Norrast pärineva koeratõu tõustandardis on kirjas: „Tänu kehaehitusele on see tõug nagu loodud ... jahtimiseks rannikuäärsetel järskudel kaljudel ning fjordides. Tema omapäraks on see, et tal on käpal 6 varvast, esikäppadel 5 + 1 lisavarvas, tagumistel 4 + 2 lisavarvast. Lisaks on ta väga paindlik ja äärmiselt hea tasakaaluga“. Koera turjakõrgus on 32–38 cm, kaal 6–7 kg. Karvkate on aluskarvaga, tihe ja kare, värvuselt kollakaspruunist punakas-pruunini, karvaotsad tumedamad, hall, must või valge tumedate märkidega. **Mis**

lindude jahtimiseks on mõeldud see koer?

10. Selline on hetkeseisuga maailma kõige kallimalt oksjonil müüdud maal. **Kes on kunstnik?**

- 11. Kes on autor?** Aastatel 1865–1933 elanud kunstniku perekonnanimi ühtib sama riigi endise presidendi nimega!

- 12.** Tartupaluk ehk Hansu saar on vaidlusalune saar kahe riigi vahel. Asustamata ja vaid 1,3 km² suuruse saare põliselanikekeelne nimi Tartupaluk on pandud saare kuju järgi ja selle tähendus on „neerukujuline“. **Mis riigid vaidlevad saare kuuluvuse pärast?**

- 13.** Kes peavad autodel sellist märki kandma Jaapanis alates 2011. aastast. Märki kantakse auto ees ja taga!

- 14.** Legendi järgi asutati see linn 14. sajandil. Esimene kirjalik teade linnast pärineb 1479. aastast. 17. sajandil kujunes linn käsitöö-, kaubanduse- ja haridusekeskuseks. 1835. aastal rajas Vasil Aprilov linnas riigi esimese ilmaliku kooli. 1860. aastal aastal sai asula linnaõigused. 20. sajandil arenes linn tekstiilitööstuse keskuseks. Linnas on draamateater, nukuteater ning satiiri- ja varieteeteater. Linnas asub ka Tehniline Ülikool. Sõpruslinnaks on teiste hulgas ka Leedu linn Panevėžys. **Mis linn?**

- 15.** See aastatel 1235–1315 elanud katalaani kirjanik, teoloog ja filosoof oli aastast 1270 frantsisklane. Judaismi ja islami teoloogia tundjana tegutses misjonärina Põhja-Aafrikas. Averroismi vastasena taotles filosoofia ja teoloogia täielikku ühitamist. Tunnetuse eesmärgiks pidas ta Jumala ja maiste asjade vaheliste sümboolsete vastavuste leidmist. Sel eesmärgil üritas mehaanilise seadme varal uurida mitmesuguseid loogikaoperatsioone („Ars magna...”, avaldatud 1480). Tema õpetust peetakse üheks matemaatilise loogika eelkäijaks. Luuletaja ja prosaistina peetakse teda kataloonia kirjanduse rajajaks. Tema põrm lebab Palma de Mallorca Püha Franciscuse kirikus. **Kellest jutt?**

- 16.** Hiina suurim järv asub Qinghai provintsis Tiibeti kiltmaa idaservas 3205 meetri kõrgusel merepinnast. Äravooluta ja soolaseveelise järve pindala on 5694 km². **Mis järv?**
- 17.** Selles liilialiste sugukonna sibultaimede perekonna taimedest kasvab Euraasias ja Aafrikas umbes 200 liiki. Taime enamasti valged tähtjad õied asetsevad kobarais või kännasjais õisikuis, lehed on lineaalsed ja juurmised. Eestis kasvatatakse aias kergesti metsistuvat sarik-... (*Ornithogalum. umbellatum*) jmt liiki. Kompvektivabrikul Kalev on tootmises samanimeline maius. **Mis taimeperekond?**
- 18.** Hongkong ei ole enam maailma kallim linn välismaalastest töötajatele. Reutersi andmetel võttis selle koha ära ühe Aafrika riigi pealinn. Linnastus elab üle 6 miljoni inimese. Linn on tuntud naftatöötluskeskus ja sadamalinn. 1575. aastal asutatud linnas töötab 1963. aastal asutatud ülikool. **Mis linn?**
- 19.** See Põlva vallas Lutsu külas sündinud geoloog lõpetas 1959. aastal Tartu Riikliku Ülikooli. Aastatel 1959–1979 oli ta ENSV Geoloogia Valitsuse geoloog, ekspeditsiooni peageoloog ja rühmajuht, 1979–1997 Eesti Teaduste Akadeemia Geoloogia Instituudi sektori- ja osakonnajuhataja, teadusdirektor ja peateadur, Tartu Ülikooli professor. Ta on avaldanud teadustöid peamiselt tektoonika ja struktuurigeoloogia ning eelkambriumi stratigraafia alalt ning uurinud ka maavarasid, Läänemerd ja meteoriidikraatreid. Ta on mitme geoloogilise kaardi ja monograafia autor ja toimetaja. Kaks tema poega, samuti geoloogid, on kujutatud pildidel. **Kellest jutt?**
- 20.** 1865. aastal Lätimaal Grīvas (praegu Daugavpils linnaosa) sündinud rabi peetakse religioosse sionismi rajajaks. Pärast teoloogiaõpinguid sai temast juba 23-aastaselt rabi. 1904. aastast töötas ta rabina Haifas, hiljem sai temast Jeruusalemma rabi ja Iisraeli ülemrabi. Rabina oli ta halakha-meelne selle kõige rangemas tähenduses. 20. sajandi algul Palestiinasse immigrereerunud rabi, nagu teisedki rabid, suhtus sionistlikku liikumisse esmalt eitavalt. Kuid pärast 2. sionistide kongressi oli ta väga häiritud seal kõlanud seisukohast, et sionismil ei ole mingit tegemist religiooniga. Ta oli seisukohal, et natsionalism saab olema tappev ning poliitika demonlik, kui sinna ei ole kaasatud pühalikku vaimu. Tema ideoloogia arendajaks sai tema Leedus sündinud poeg, kes lihtsustas isa suhteliselt keerukat visiooni ning tegi seda kaasaegsemaks. Kui isa nägi sionismis jumalikku eesmärki, siis poeg uskus, et Iisraeli riik koos kõige sinna kuuluvaga ongi Jumala Kuningriik. **Kes on need eestipärase perenimega (palindroom!) rabid?**

- 21. Mis operett?** Nimetage autor ja pealkiri.
 Süžee: Väikest Monteverdo Vabariiki ähvardab oht. Selle riigi kullafond – 20 miljonit – kuulub noorelt leseks jäänud Hanna Glawarile. Kui Hanna peaks nüüd välismaalasega abielluma, ootab Monteverdot ees pankrott. Sellisel „äreal“ taustal sündmused toimuvadki. Riigitegelased seavad endale eesmärgiks hoida ledest eemal kõik välismaalased, et tema miljonid ei läheks kaasavaraks mõnele teisele riigile. Kodumaa päästmise missiooni eesotsa asub Monteverdo saadik Pariisis parun Zeta. Kuuldused Hanna miljonitest levivad kulutulena ja see ajab mehed hulluks, kõik soovivad pretendeerida lese uue abikaasa auväärsele kohale. Lese enda väljailumine kütab veel enam kirgi. Samal ajal, kui kogu riik tegeleb tema mehelepanemisega, kohtab Hanna oma eluarmastust Danilot. Danilo on võluv, mehelik ja irooniline, kuid siin on üks suur „aga“ – ta ei soovi abielluda mitte miljonite, vaid armastuse pärast.
- 22. Kuidas nimetatakse etnograafias meestesärgi suurt põuetaskut, mille suu avanes rinnalõike äärel?**
- 23.** See 476 000 ruutkilomeetri suurune meri on Põhja-Jäämere avameri Põhja-Ameerika rannikul Barrow' neeme ja Kanada Arktika saarestiku vahel. Merest, mille suurim sügavus on 4683 meetrit, vabaneb jäät üksnes kitsas rannikuriba augustis-septembris. Merre suubub Mackenzie jõgi. Meri on oma nime saanud aastatel 1774–1857 elanud inglise admiraliga ja hüdrograafi järgi. **Mis meri?**
- 24.** See partei oli alguses India islamiusuliste rahvusliku liikumise partei, hiljem Pakistani partei. Partei asutati 1906. aastal Dhakas Briti India islamiorganisatsioonide juhtide konverentsil India muslimite erihuvide kaitseks. 1916. aastal sõlmis partei India Rahvuskongressiga kokkuleppe Indiale omavalitsuse taotlemiseks. 1930. aastail hakkas ta nõudma põhiliselt islamiusulise rah-vastikuga piirkondadele omavalitsust, 1940. aastal Mohammed Ali Jinnah' juhtimisel muslimite omariiklust ja Pakistani riigi loomist. Pärast 1947. aastat Pakistani valitsevaks parteiks olnud erakond minetas oma mõju aastatel 1954–1956, 1958–62 oli sõjaväelise režiimi poolt koguni keelustatud. 1962. aastal lagunes partei kaheks fraktsiooniks, valitsusmeelset rühmitist juhtis Mohammad Ayub Khan (1907–1974). Opositsiooniline rühmitis lõhenes 1968. aastal, osa sellest taasühines 1986. aastal. Bangladeshis keelustati maa iseseisvumist vastustanud partei tegevus 1971. aastal. **Mis partei?**
- 25.** Selle Poola filmilavastaja tuntumad filmid on „Mõtisklus“, „Perekonnaelu“, „Illuminatsioon“, „Kvartaliaruanne“, „Kaitsevärvid“, „Kättesaamatu“. Ta on õppinud füüsikat Varsavi Ülikoolis ja filosoofiat Jagellooni Ülikoolis Krakówis ning 1966. aastal lõpetanud Łódži Filmikooli. Tema diplomitööna valminud film "Provintsisurm" ("Smierc prowincjala", 1966) võitis auhindu 1967. aasta Veneetsia, Mannheimi, Valladolidi ja Moskva filmifestivalidel. Hiljem on ta võitnud auhindu paljudelt mainekatelt filmifestivalidelt. Ta on professor Euroopa Filmikoolis Šveitsis, kus korraldab ka suviseid filmialaseid töötubasid, samuti Sileesia Ülikoolis Katowices. Teda on nimetatud "Poola filmikunsti paavstiks intellektuaalses korsetis". **Kes on see rahvusvaheliselt tunnustatud filmirežissöör, Poola filmistuudio TOR direktor?**

26. Selle ravimi avastamisloo üksikasjad on põnevad. Nimelt märkas üks New Jersey osariigi farmer, et tema farmi kanad haigestusid kummaliselt. Arvates, et haiguse põhjustajaks oli õuetolm, saatis ta haigestunud linnud mikrobioloog Selman Abraham Waksmanile (1888–1973) uurimiseks. Dr Waksman leidis, et haiguse põhjustaja oli kindlat tüüpi seen (... *griseus*). Selle seene omadusi uurides märkas ta, et seen takistas tuberkuloositekitaja (*Mycobacterium tuberculosis*) paljunemist. Ta leidis, et seened produtseerisid ühte kindlat tüüpi ainet. Koostöös ravimfirmaga Merck töötas Selman Waksman välja selle ravimi tööstusliku tootmisprotsessi. Uus tuberkuloosiravim oli sündinud. **Mis ravim?**

27. Sellesse põõgiliste sugukonna heitlehiste lehtpuude ja põõsaste perekonda kuuluvad 12 liiki kasvavad Vahemere maades, Ees- ja Ida-Aasias ning Põhja-Ameerikas. Puude lehed on laisüstjad, õied ühesugulised ja urbades, viljadeks on pruunid pähklid, mis asetsevad harilikult 1–3 kaupa ogalises lüdis. Viljapuuna kasvatatakse mitut selle puuliiki, Euroopas enim harilikku ... (... *sativa*), mis kultuuristati Väike-Aasias ning viidi sealt umbes 500 eKr Kreekasse ja Itaaliasse. Puu viljad on 7,5–12 g raskused, neis on 16–34% tärklist, 7–17% suhkruid, 8–11% valku ja 1,3–9,1% rasva. Veidi läägelt magusaid vilju süüakse värskelt, küpsetatult, keedetult või glasuuritult ning ka jahvatatult mitmesugustes toitudes. Prantsusmaal jt Vahemere maades on maiuspalaks tänaval lahtisel tulel praetud kuumad ..., seda eriti jõulude ajal. Suurimad selle puu kasvatajad on Hiina, Korea, Jaapan, Türgi ning Vahemere maad. Puust saadakse ka head tarbepuitu, ta on ka hinnatud ilupuu. Eestis see puu külmub. **Mis puudest on jutt?**

28. *Oscinella frit* on väike läikivmust kahetiivaline putukas. 1,5–3 mm pikkune putukas on ohtlik viljakahjur. “Maa Hääl” kirjutab 26. 10. 1934. aastal järgmist: “Mõni nädal tagasi hakkasid mitmelt poolt maalt tulema teated uut liiki põllukahjurist, mis hävitab rukkioraseid. Hakati asja uurima ning selgus, et tegemist on ... kärbsesega, väikese kärbsetaolise putukaga. Nagu nüüd Tartu ülikooli entomoloogia katsejaama juhataja K. Zolk seletab, kuulub ... kärbes woi teadusliku

nimega *Osviuvlla frit* meil harilikkude põllukahjurite hulka, kuid tema hävitustöö ei paisu kunagi põldude rüüstamiseks ...” **Milline naaberriigi nimi sobib punktiiride asemele?**

29. Kes on see vanahärra? Ta on pälvinud au olla kujutatud ühel 5-dollarilisel rahatähel.

30. Wile Farm, Wiera Küünlakoda, Värava Kinotalu, Voronja Galerii, Varbuse Muusikamõis, Valgejõe Veinivilla, Neitsijärve Loovusait, Liblikaaia Villa, Kopli Taluköök, IdeaFarm, Hundiallika Retriidi- ja koolituskeskus, Thormani Sepikoda. **Millise ühise nimetaja all on need talud tuntud?**

31. Selle mõistega tuntakse Jumalat või jumalust, kes korrastab algkaose, võidab mütoloogilise ürgkoletise ja loob maailma. Esineb esmaloojana, kes hiljem muutub *deus otiosuseks*, aga ka uue põlvkonna aktiivse jumalana, kes jääb sekkuma maailma saatusesse. Esmakordselt esines see mõiste antiiksetes filosoofilistes ja teoloogilistes süsteemides. Järjekindlalt kasutas seda mõistet Platon. Platonilt võtsid selle mõiste üle aga gnostikud, kellel see omandas keske tähenduse. Platonismist ja gnostitsismist on aga kristlus olnud oma algusaegadel väga suuresti mõjutatud, seetõttu on ... -idee sügaval kristluses olemas. Algselt tähendas see käsitöölist, rahva heaks töötajat, millest ajapikku kujunes laiem looja mõiste. **Mis mõiste?**

32. See 17. septembril 1809 sõlmitud rahu lõpetas Vene-Rootsi sõja. Lepinguga loovutas Rootsi Venemaale osa Lapimaa ja Västerbotteni maakondadest (Tornio ja Muonio jõgedest idas), Ahvenamaa ja kõik sellest idas olevad maakonnad. Loovutatud maakondade põhjal moodustati Soome Suurvürstiriik, millele 1812. aastal liideti Viiburi maakonnana Venemaa poolt 18. sajandil vallutatud Karjala osad, sealhulgas väikesed osad Uusimaa ja Savo maakondadest (mida hiljem hakati kutsuma Vanaks Soomeks). Pärast seda järgis Soome idapiir joont, mis oli märgitud maha 1617. aasta Stolbovo rahu sõlmimisel. Paigas, kus rahuleping sõlmiti, olnud kindlus kaotas peale lepingu sõlmimist oma sõjalise tähtsuse ja paljud selle osad lammutati 19. sajandi lõpus. **Mis rahu?**

33. Kes on pildil?

34. Nii nimetati Vana-Kreeka arhailisel ajajärgul tegutsenud rändlaulikuid, kes polnud ise laulude loojad, vaid esitasid valmis tekste. Eelkõige olid neile ettekandmiseks mõeldud Homeroose "Ilias" ja "Odüsseia". Tänapäeval nimetatakse peaaegu sarnase nimega rahvaviisidel põhinevaid vabavormilisi helitöid. **Mis mõiste?**

35. Ajalooallikates mainitakse seda asulat esimest korda 1231. aastal. Sealne muinaslinnus oli kuralaste vanema muinasmaakonna üks tähtsamaid keskusi. Aastal 1434 rajati sinna Kandava foogtkonda kuuluv ordulinnus. 17. sajandil keskel kannatas linn katku ja sõdade tõttu. Põhjasõja aegse hävitustöö ja katku tagajärjel oli 1710. aastal linna jäänud vaid 10 elanikku. 1894. aastal sai asula osalised linnaõigused, 1917. aastal linnaõigused. 1897. aastani moodustasid juudid suurema osa alevi elanikest. Toona läbis linna idaosa Stende ja Ventspilsi vaheline kitsarööpmeline raudtee, sealsest jaamast lähtusid Mērsragši, Rojasse ja Dundagasse viivad haruliinid. Raudtee tegutses 20. sajandi kuuekümnendate aastateni, kuigi selle tähtsus pärast Riia-Ventspilsi maantee valmimist vähenes. Linn oli samanimelise rajooni keskus kuni 1. juulini 2009. Meil on tuntud linnaga samanimeline folkmuusikute pere. **Mis linn?**

36. See aastatel 1853–1902 elanud Suurbritannia poliitik omandas Lõuna-Aafrikas hiigelvaranduse, mistõttu teda ka teemandikuningaks on kutsutud. Aastatel 1890–1896 oli ta Kapimaa peaminister. Ta juhtis Betšuaanamaa (Botswana) vallutamist ning asutas 1889. aastal Briti Lõuna-Aafrika Kompanii, mis järgmistel aastatel koloniseeris tema järgi nimetatud ala. **Kes?**

37. Aafrika läänerannikul Libeerias Mesurado ja Palmase (Harperi) neeme vahel asuva rannikuala nimi kattub Hindustani poolsaare edelaosas asuva Malabari ranniku endise nimega. **Mis nimi?**

38. Taani pikim jõgi on 176 km pikk. Jõgi on laevatav. Jõe kaldal asuvad linnad Ry, Silkeborg, Bjerringbro ja Lango ning jõe suudmealas Randers. **Mis jõgi?**

39. See muuseumitöötaja, preester ja koorijuht sündis Petseri maakonna Pankjavitsa valla Lõkovo (Ojavere) külas väiketaluniku peres. 1935. aastal astus ta Petseri vaimuliku seminari, mille lõpetas 1937. aastal. Eesti AÕK sinod määras ta Kuressaare Püha Nikolai koguduse köstriks ja koorijuhiks Saaremaale. Köstriameti kõrval oli ta Kuressaare linna algkooli õpetaja. 1941. aasta mobilisatsioon Punaarmeesse viis ta algul tööpataljoni, 8. Eesti laskurkorpuses määrati ta 917. laskurpolgu sanitariks. Velikije Luki lahingus sai ta haavata ja põrutada, mis tõi kaasa väeteenistusest vabastamise. 1944. aasta talvel oli ta Tadžiki NSV Šahrinai rajooni lastekodus lõpetaja. 1944. aasta sügisel Saaremaale tagasi jõudes määrati ta Saaremaa maakonna TSN Täitevkomitee haridusosakonna juhatajaks, kuid sellisel ametipostil ei saanud endine preester kaua töötada – juba 1946. aasta sügisel tagandas uus täitevkomitee esimees Vassili Riis ta Saaremaa koduloomuuseumi direktoriks, kelleks jäi ta tervelt 30 aastaks. Saaremaa Muuseumi taastamisest ja arendamisest sai tema elutöö põhiosa. **Kes?**

40. **Kes laulavad?** Esitajate eluaastad 1917–1995 ja 1926–2017.

41. Rootsi kirjanike Daniel Sjölini ja Jerker Virdborgi esimene ühine raamat oli „Neitsikivi” (2013), millele järgnesid „Pögenemine paradiisist” (2014) ja „Vereõed” (2016). Pöörase fantaasialennuga ilukirjanduslikes eksperimentides vallandavad sündmuste ahela ühe Rootsi teadlase 18. sajandi keskel Uus-Meremaalt leitud müstilised kivid, mida on teiste hulgas enda käes hoidnud Goethe ja Stalin. Üks kividest satub Ida Nordlundi nimelise üliõpilase kätte, kes paisatakse suurtesse sekeldustesse – teda ootavad mörvasüüdistus, pögenemine, minevikusaladused, kummalised hundid ja veel kummalisemad kajakad. Loo taustal aga püsib laiem küsimus inimkonna teaduslike saavutuste ja keskkonda hävitava käitumise vahelisest vastuolust.“ **Mis nime all avaldavad Sjölin ja Virdborg oma ühisest kirest seiklusromaanide ja loodusteaduste vastu välja kasvanud koostööteoseid?**

42. Selle mõistega (アイドル aidoru) määratletakse tänapäeva Jaapani kultuuris teismelist või kahekümnendates eluaastates meediastaari, keda arvukad fännid peavad võluvaks või nunnuks ja kes esineb kuude või aastate kaupa regulaarselt massimeedias. Nende hulka võivad kuuluda lauljad, näitlejad, telestaarid (nn "talendid"), modellid jne. Enamasti, kuid mitte alati, on nad naissoost. Nendeks ei peeta siiski iga noort staari ning mässaja kuvandiga staarid, näiteks rokkmuusikud, protestivad tihti ise selle nimetuse vastu. Antiikajal tähendas see algelt "kummitust" või "surnu vaimu", keskajal hakkas see ladina keeles tähendama ebajumalat või ebajumalakuju. **Mis mõiste (nimetus)?**

43. Pildil on üks Eestimaa vanimaid kirikuid. Neitsi Maarjale pühendatud kirikut on esmamainitud 1241. aastal. **Mis kirik?**

44. Selle aparraadi leiutas sakslane Karl Ludwig Nessler (1872–1951). Aparraadi katsetused viis ta läbi oma naise Katharina peal. Esimesed katsed ebaõnnestusid, kuid 1909. aastal patenteeris ta oma elektrilise masina Londonis. Hiljem täiustas ta aparraati ja sai sellele veel mitu patenti. Analoogilisi masinaid on

leiutatud ja kasutatud ilmselt ka mujal, kuid Nessleri aparraat osutus kõige edukamaks, seda toodeti ja kasutati kõige enam. 1915. aastal asus Nessler elama USA-sse, kus ta avas Lääneranniku suurlinnades oma juuksurisalongide keti, kus tema leiutist kasutati. **Mis aparraadist on jutt?**

45. Helilooja?

46. See autofirma on 30 aastat teinud koostööd Jackie Chaniga, kes on oma filmides peaaegu eranditult seda automarki kasutanud. Igal aastal toimuvad Jackie Chani karikavõistlused, mida 2004. aastani peeti Macaus, hiljem Shanghais, ja kus kuulsused mõõdavad oma võimeid autospordis just selle auto roolis. **Mis firma?**

47. UNIX on arvuti operatsioonisüsteem, mille arendas aastatel 1963–1969 välja Bell Laboratories koosseisu kuuluv AT&T grupp: Ken Thompson, Douglas McIlroy, Dennis Ritchie (C-keele rajaja), Joe Ossanna, Rudd Canaday, Brian Kernighan (Hello, world!, ditroff, cron). Eesmärk oli luua raudvarast sõltumatu operatsioonisüsteem ehk siis multiplatvormsus. Asjatundjate sõnul on samasugune arvutite hulluks minemise oht 2038. aastal. 19. jaanuaril 2038 saavutab UNIX-süsteem maksimumaja, mida see süsteem on võimeline tunnistama. UNIXi aeg saab otsa siis, kui ette lööb 2 146 483 547. See saab täis 2038. aasta jaanuaris. Unixi kellad arvestavad aega sekundites ning nende algus oli 1. jaanuaril. **Mis aastal?**

48. Kes sai 2017. aastal Nobeli majandusauhinna käitumisökonomika alaste tööde eest? Sama perekonnanime kannab James Krüssi 1962. aastal ilmunud raamatu nimikangelane, keda sel pildil kehastab Arved Friese. Pilt on pärit tänavu veebruaris valminud filmist.

49. See on mäletsejaliste haigus, mille puhul eesmakku, peamiselt vatsa, koguneb rohkesti gaasi. Haigust põhjustavad riknenud või kergesti kääriv sööt, eesmao nõrgenenud mootorika ja röhitsemissäired. **Mis haigus?**

50. See aastatel 1933–1984 elanud Ameerika sotsiaalpsühholoog on enim tuntud oma vastuolulise uuringu poolest, mille nimi on "... eksperiment". Vastava uuringu viis ta läbi ajal, mil töötas Yale'i Ülikoolis professorina. Natside holokausti sündmuste mõjul otsustas ta läbi viia eksperimendi, mis demonstreeriks autoriteedi mõju kuulekusele. Harvardi Ülikoolis õppides viis ta läbi "väikse maailma katse", mille idee seisnes selles, et iga inimene seisab ükskõik millises teisest inimesest maailmast maksimaalselt 6 inimese kaugusel. **Kes?**

51. Venemaal on film "Matilda" tekitanud vastakaid arvamusi. Filmivastane võitlus algas juba siis, kui Venemaa viimase keisri, sada aastat tagasi troonilt tõugatud Nikolai II noorusaja suhetest noore baleriini Matilda Kšessinskajaga jutustav film veel valmiski polnud. Filmi vastased olid näinud vaid lühikest trailerit. "Selleks et saada ülekullatud kuju mingil mõttetul Euroopa filmifestivalil, kus vanad pederastid, kes kõik varsti aidi koolevad, jagavad auhindu oma haigete veendumuste järgi, on ta valmis täis sittuma omaenda kodumaa," on üks filmi vastu võitlev tegelane filmi režissööri kohta öelnud. Sel kuul jõuab film vaatamata teravale kriitikale siiski ilmselt kinolevisse. **Kes on selle ajaloolise melodraama režissöör?**

52. Kui poliitikute, Hollywoodi tähtede jt auks rullitakse lahti punane vaip, siis maailma parimate tennisistide galal on maas ... vaip. See on ka WTA sümbolika põhivärv. **Mis värv?**

53. Mis nime all tuntakse paremini mõjuvõimsat naispoliitikut, kelle sünnijärgne nimi oli **Edvige Antonia Albina Maino**? Ajakiri Forbes nimetas ta 2004. aastal maailma kõige mõjuvõimsamate naiste seas kolmandaks. Praegu hoiab ta samas edetabelis 13. kohta. Tema nimi figureerib ka ajakirja Time 2007. aasta „100 tähtsaima isiku“ edetabelis.

54. Pildil on aastatel 1651–1715 elanud mees, kes tegi esimesena kolm ümbermaailmareisi. **Kes?**

55. Pildil olev abielupaar on kahepeale kokku võitnud NSV Liidu meistrivõistlustelt 21 kuld-, 7 hõbe- ja 4 pronksmedalit. **Kes nad on?**

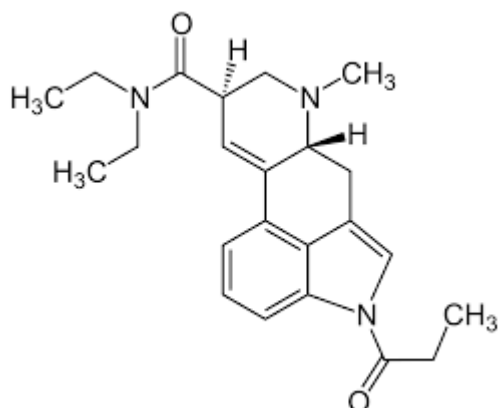

56. Pildil on 1987. aastal sündinud viiekordne Eesti meister judos (hüüdnimi Pekk). Praegu on ta meile kõigile tuntud teise ala tipptegijana. **Kes?**

57. Tallinna Lennujaama lennufirmade sekka lisandub alates järgmise aasta aprillist Kesk- ja Ida-Euroopa suurim odavlennufirma Wizz Air, kes alustab kolm korda nädalas toimuvate lendudega Tallinna ja Kiievi Žuljanõ lennujaama vahel 19. aprillil. **Mis riigi firma on Wizz Air?**

58. See oli 17. sajandil üks levinuimaid kaubalaevu Põhja-Euroopas. Esimene teadaolev seda tüüpi laev ehitati 1595. aastal Hoornis (Holland), 1618. aastast on teateid nende ehitamisest Lübeckis. Laeva projekteerimisel peeti silmas võimalikult suurt kandevõimet. Pardad olid ülalpool veeliini kumerad, mis võimaldas suuremat lastiruumi, tekk oli suhteliselt kitsas ja ahter ümarjas. Laevade pikkuseks oli kuni 45 m ja laius 4,5–6 m, fokk- ja grootmastis olid raapurjed, besaanmastis ladina purjestus. Sellel laevatüübil võeti esmakordselt kasutusele rooliratas. Lõuna-Euroopas oli samaaegselt kasutusel ehituslikult mõneti sarnane pinass. **Mis kaubalaevaga on tegu?** Nimi sarnaneb ühe muusikariista nimega

59. Kes on see pildil olev filmimees, helilooja ja tont teab, kes veel?

60. Mis valem?

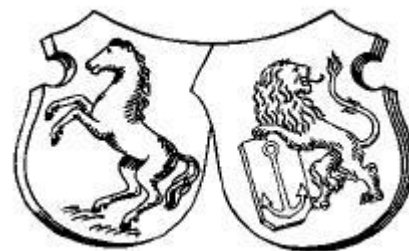
61. Kes on loetelus liigne? Kimalane, kärbes, herilane, sääsk, sõnnikumardikas, ämblik, lepatriinu.

62. Teatavasti võivad riikide keskpangad lasta raharingluse nii meenemünthe kui ka mälestusmünthe. Meenemündid peavad olema kergesti eristatavad käibemüntidest. Mälestusmünt on käibemünt ehk tavapärane maksevahend, millel on erikujundus. Euroalal emiteeritav mälestusmünt on alati 2-eurone ja iga riik võib neid ringluse lasta kaks korda aastas. Eesti Pank on seda õigust kasutanud. Eesti 100. sünnipäeva 2-eurosele mündile tuleb ametlik juubelilogo "Aastasada", mis kujutab endast samaaegselt numbreid 18 ja 100. **Milline on selle mälestusmündi tiraaž?**

63. Pildil on vastamisi kaks NBA legendi, kellel on kahepeale kokku 22 NBA meistrisõrmust. Kes?

64. Pildil on maailma suurima keemiaettevõtte logo aastast 1873. Mis firma?

65. Selle kõrreliste sugukonna rohttaimede perekonna taimedest umbes 30 liiki kasvab troopilise Aafrika ja Ameerika rohtlates. Taime kultuurliike on toiduteraviljana ja söödataimena kasvatatud ligi 4000 aastat. Suhkru ... saadakse siirupit, luua... valmistatakse harju, käsiluudi ja jalamatte. Kesk-Ameerikas, Lõuna-Aasias ja Aafrikas on põllukultuurina levinud peamiselt harilik ... Kasvatatakse ka džugaraad ehk longus ... gaoljani ehk hiina ... ja durrat ehk aafrika Eestis on põllukultuurina püütud kasvatada sudaani ... ehk sudaanirohtu. Keemiliselt koostiselt ja toiteväärtuselt sarnaneb ta teramaisiga, kuid sisaldab veidi rohkem proteiini (11%), lämmastikuvabadest ekstraktiivainetest on temas üle 70% tärklis. Maailma suurimad tootjad olid 2009. aastal USA, India, Mehhiko, Nigeeria, Sudaan, Etioopia ja Austraalia. **Mis taim?**

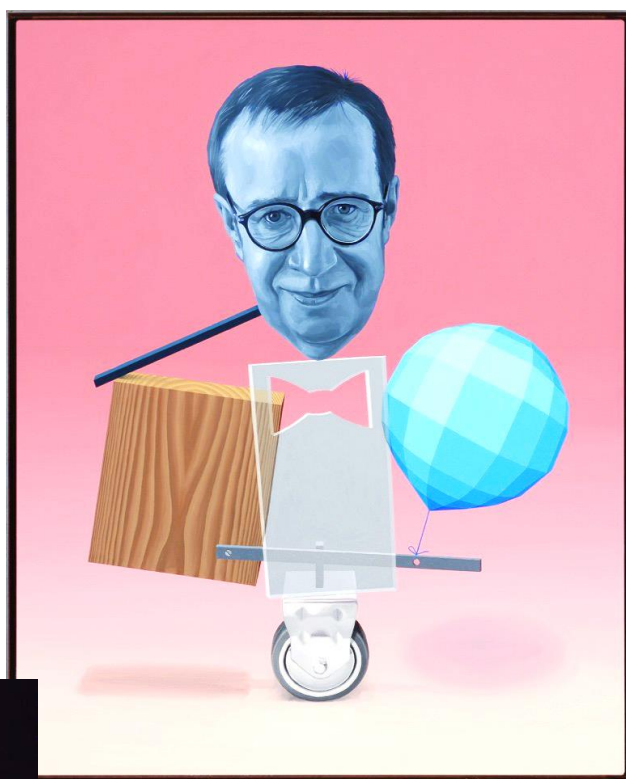
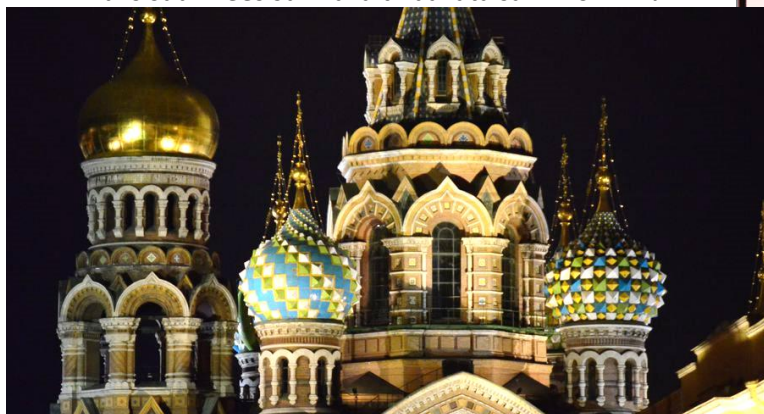
66. See rütmipill kujutab endast puust varre külge kinnitatud suurt seest tühja muna, mis enamasti on ka puust valmistatud. Muna sees on peotäis suuri liivateri, väikesi kivikesi, kuivatatud maisiteri või midagi muud. Kui pillimees seda edasi-tagasi liigutab, liiguvad teradki muna sisemuses ja põrkavad vastu seina. Niimoodi teeb see pill häält. Olenevalt sellest, mis on muna sees ja mis materjalist muna on tehtud, on ka pilli hääl erinev. Pill on eriti populaarne Ladina-Ameerikas. **Mis pillist on jutt?**

67. Need saared asuvad Beringi mere ja Vaikse ookeani piiril, haarates enda alla umbes 1800 km². Arhipelaag koosneb neljast kaljuse rannikuga suuremast saarest (Beringi, Mednõi, Toporkovi ja Ari Kamen) ja paljudest väiksematest. Saared avastas 1741. aastal Vitus Bering ja on oma nime saanud Beringi auastme järgi. **Mis saared?**

68. Kes on kunstnik?

69. Pildil on kirik, mis on ehitatud kohale, kus üks suurmees surmavalt haavata sai. **Mis kirik?**

70. Kuni 1910. aastani oli hispaanlastel šampanjaklaasi taga ilus elu. Siis keelasid prantslased oma kuulsaima vahuveini nime kasutamise ära ja Champagne hispaanlasest vend sai laagerdamiseks kasutatavate kivikeldrite järgi nimeks ... **Mis nimi?**

71. See maalikunstnik ja graafik omandas üldhariduse Tartu alg- ja linnakoolis. Isa surma tõttu tuli tal õpingud 1904. aastal lõpetada ning asuda tööle. Ta töötas trükiladujana Karl-Eduard Söödi trükikojas ning metallpõrgade kujundajana, õppides töö kõrvalt Kristjan Raua studios joonistamist ja maalimist. Pärast Vabadussõjas osalemist alustas 1920. aastal õpinguid Kõrgemas Kunstikoolis Pallas Konrad Mäe õpilasena, Mäe surma järel 1925. aastal jätkas Ado Vabbe juures. 1926. aastal, pärast lõpetamist sõitis ta kooli stipendiumiga Prantsusmaale, kust külastas koos oma lähedase sõbra Eduard Wiiraltiga Itaaliat. 1943. aastal tabas teda ajuinsult, mille tagajärjel kaotas kunstnik ühest silmest nägemise ning vasak käsi jäi osaliselt halvatuks. 1944. aastal põgenes perekond Rootsi, kus nad elasid Põhja-Rootsis Bollnäs. 1957. aastal koliti Uppsalasse, kus kunstnik 12 aastat hiljem suri. **Kes?**

72. Kuidas on nende väga ilusate ja väga mürgiste taimede nimi? Sama nime kannab ka üks haigus.

73. Millisel SRÜ riigil on olnud kõige rohkem presidentide (5 presidenti+3 presidendi kohusetäitjat)?

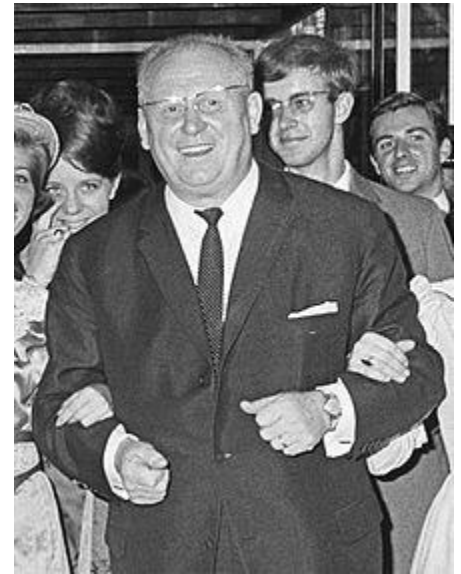
74. Lavategevust alustas ta 1864. aastal Venemaa rändtruppides, aastast 1880 mängis ta Peterburi ja hiljem ka Moskva teatrites. 1884. aastal asutas ta Novgorodis oma teatri, aastatel 1903–1916 oli sealse ajalehe „Волховский листок“ väljaandja-toimetaja. 1921. aastast elas ta Eestis, mängis Tallinna vene teatris, olles selle üks silmapaistvamaid näitlejaid (teda on nimetatud vene teatri vanaisaks). Tema vanem tütar Zinaida Valk... oli Eesti esimene harfimängija, tema teine tütar Maria oli näitleja, lavastaja ja teatrijuht ning Ants Lauteri abikaasa. Ta on maetud Tallinna Aleksander Nevski kalmistule. **Kes?**

75. Seda 1987. aastal sündinud inimest on kolm korda esitatud Nobeli rahupreemia kandidaadiks. Juulis 2013 mõisteti ta süüdi 20 süüdistuspunktis (sh spionaažis). Prokurör nõudis talle vähemalt 60-aastast vabadusekaotust, kuid vangi mõisteti ta 35 aastaks. 17. jaanuaril 2017 anti talle armu ning ta vabastati ennetähtaegselt 17. mail 2017. **Kes?**

76. Pildil on pahalane (eluaastad 1913–1988), NSDP liige aastatel 1929–1937. Ta on olnud pinnuks silmas nii James Bondile kui ka Pierre Richardile. **Kes?**

77. Selle 1772. aastal Henry Nocki poolt asutatud ettevõtte põhitoodanguks olid relvad, peamiselt mõõgad. 20. sajandi alguses toodeti jalg- ja mootorrattaid ning trükimasinaid. Esimese maailmasõja aegadel toodeti ettevõttes üle kahe miljoni täägi. Tänapäeval on ettevõtte toodangut saada peaaegu igas hästi varustatud kaupluses. Ettevõtte slogan on „Free Your Skin“ ning omanikfirmaks Edgewell Personal Care. **Mis firma?**

78. Millega on läinud teise maailmasõja ajalukku aastatel 1904–1954 elanud sõjaväelane (kindralleitnant), 2007. aastal postuumselt Ukraina kangelaseks nimetatud Kuzma Nikolajevitš Derevjanko? Käesoleva aasta veebruaris anti tema nimi ühele Kuriili arhipelaagi saarele.

79. Mis aasta?

- Sündisid: Hugo Junkers, Pierre Curie, Jakob Liiv, Wilhelm II
- Suri Alexander von Humboldt
- Avati Big Ben, ilmus Darwini „Liikide tekkimine“, esietendus Verdi „Maskiball“

80. Piltidel on kaks sportlast, kelle perekonnanimed on peaaegu identsed. Erinevus on vokaali pikkuses. Vanem põlvkond mäletab ehk ka sama pika vokaaliga perekonnanime kandnud Tallinna Autoinspektsiooni kauaaegset ülemat. **Mis perekonnanimi?**

